

No : 2022-25

Tarih : 05.04.2022

Konu : **Uluslararası Mali Gelişmeler (Ocak-Mart 2022 - 3 Aylık Özet)**

Değerli okurlarımız,

Uluslararası bir network'ün parçası olarak, vergi ve mali politikalar alanındaki küresel gelişmeler konusunda güncel bilgi ve değerlendirmelerimizi sizlerle paylaşmayı bir sorumluluk olarak görüyoruz.

Dünyada 2021'den 2022'ye geçerken küresel ölçekte COVID-19 sonrası normalleşme çabaları, uluslararası lojistik sorunlar, birçok mal grubunda arz ve talep dengesizliği sebebiyle ortaya çıkan enflasyonist baskılar ve gelişmiş ülke merkez bankalarının piyasaya sundukları geniş fonlama döneminin sonuna geliyor olunması gibi sebeplerle ülke yönetimleri önemli ekonomik zorluklar ile karşı karşıya kaldılar. Bunlara ilave olarak, Rusya ile Ukrayna arasında bir süredir süregelen gerilimin Rusya tarafından başlatılan askeri bir harekât ile fiili çatışmaya dönüşmesiyle hem ekonomik zorluklara yenileri eklenmeye başlandı hem de uluslararası alanda güvenlik ve insan hakları bakımından yeni öncelikler ortaya çıkmaya başladı.

Türkiye özelinde, bu yaşanan küresel gelişmelere ilave olarak, önce fiilen uygulamaya konulup sonra çerçevesi açıklanmaya çalışılan düşük faiz ve serbest kur kriterlerini baz alan yeni bir mali model denemesinin ilk sonuçları olarak yakın tarihin en yüksek döviz kuru dalgalanmasına ve enflasyonist sığrama ile birlikte bozulan beklentilere şahit olduk. 2022 yılında bu enflasyonist baskıların kolay kolay ortadan kalkamayacağını ve bunun üzerine artan enerji fiyatları sebebiyle Türkiye'nin cari açığının artıyor olacağını dikkate alarak yurtiçinde ekonomik ve sosyal beklentilerin olumsuz yönde etkilendiğini de söyleyebiliriz.

Bu kapsamda, dünyada yaşanan ve Türk yatırımcıları da etkileyebilecek mali gelişmeleri gözlemleyerek, önce yabancı ülkelerde yaşanan gelişmelerle başlayacağız, sonra OECD gibi uluslararası kuruluşların vergi ve mali gündemlerine değindikten sonra Türkiye'de yaşanan önemli uluslararası gelişmeleri başlıklar olarak iletacağız.

A. Ülke Gelişmeleri

Kıbrıs Rum Kesimi; Çokuluslu şirketler için Transfer Fiyatlaması mevzuatı uygulanacak

Kıbrıs Rum Kesimi, AB üye ülkeleri içinde yerleşik bir Transfer Fiyatlaması mevzuatı olmayan son ülke. Ancak OECD ve AB gibi uluslararası örgütlerin de baskısıyla, 2021 yılında yasal düzenlemesine başlanan Transfer Fiyatlaması mevzuatı uygulamasının, OECD rehberi baz alınarak 2022 yılından itibaren uygulanmaya girmesi bekleniyor. Özellikle belli bir grup içi ticaret hacmi olan çok uluslu şirketleri doğrudan etkileyecek düzenlemeler Türkiye'nin de uyguladığı dosyalama, belgelendirme ve peşin fiyatlama anlaşması gibi unsurları içeriyor.

Hindistan; 2022 Bütçe yasası ile öngörülen mali değişiklikler

Küresel COVID salgını sonrası dönemde, ekonomik zorlukları da gidermeyi hedefleyen yeni mali bütçe yasası Hindistan'da meclise sunuldu.

Söz konusu yasa ile birçok alanda değişiklikler öngörülüyor, yabancı yatırımcıları ilgilendirebilecek özellikli konuları aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Kurumlar ve Gelir vergisi genel oranlarında değişiklik öngörülüyor, özellikle kategorilerde (düşük gelir grubu gibi) düzenlemeler yapılıyor
- Sanal dijital varlıklar (kripto ve NFT gibi) için yeni vergisel düzenleme getiriliyor; alım-satım kazançları üzerinden 30% vergi öngörülüyor, farklı yatırım grupları arasında mahsuplaşma ve zarar indirimine izin verilmiyor
- Yeni girişim şirketleri (*start-ups*) için uygulanan vergi istisnası (*tax holiday*) 31 Mart 2023'e kadar kurulan şirketler için uzatılıyor ve 31 Mart 2024'e kadar faaliyete geçecek yeni üretim tesisleri için özel bir vergi rejimi uygulamaya konuluyor
- Yurtdışından elde edilen kâr payı (*dividend*) gelirleri için uygulanan 15% indirimli vergi oranı yürürlükten kaldırılıyor
- Yeni bir gönüllü vergi düzeltme beyanı (*voluntary updated tax return*) uygulaması hayata geçiriliyor
- Gayrimenkul yatırım ortaklığı (*REIT*) ve yatırım fonu/ortaklıkları için özel vergi düzenlemeleri hayata geçiriliyor

İsveç; 2022'den itibaren Portekiz ve Yunanistan vergi anlaşmaları yürürlükten kalkıyor

İsveç'in daha önce iptal etme kararı vermiş olduğu Portekiz ve Yunanistan vergi anlaşmaları, 1 Ocak 2022'den itibaren yürürlükten kalkmış oldu. Söz konusu anlaşmaların iptaline gerekçe olarak, İsveç'te emeklilik geliri elde eden kişilerin söz konusu ülkelerde sıfır ya da çok düşük oranda vergi ödüyor olması gösteriliyor. Anlaşmaların iptalinin ardından, İsveç'ten emekli geliri elde ederek bu ülkelerde yaşayan kişilerden 25% oranında vergi uygulanmasına başlanacak. Ayrıca, bu kişilerin İsveç kaynaklı diğer gelirleri olması halinde çifte vergilendirme riski ortaya çıkabilir. Bu durumu gidermek için ülkeler nezdinde yeni vergi düzenlemeleri yapılması da beklenebilir.

İsviçre; Kripto varlıkların vergilendirmesine ilişkin yeni planlama yapılıyor

İsviçre federal vergi idaresi tarafından hazırlanan, kripto varlıkların vergilendirilmesi ile ilgili çalışma güncellenerek yayımlandı. Söz konusu çalışma, kripto varlıkların türlerine göre hangilerinin kullanım/ödeme hangilerinin varlık/yatırım amacıyla elde tutulduğunun ve nasıl vergileneceğinin değerlendirilmesi dahil birçok detaylı açıklama içeriyor. Genel olarak, ödeme aracı olarak elde tutulan varlıkların vergi doğurmayacağı ancak yatırım amacıyla elde tutulan varlıkların verginin konusuna girdiği belirtiliyor. Ayrıca söz konusu varlıkların dolaylı vergiler (KDV) karşısındaki durumu da açıklanıyor.

Lüksemburg; Yatırım Fonları ve menkul kıymet ihracı ile ilgili mevzuat güncellendi

Lüksemburg, söz konusu yasal düzenleme ile Lüksemburg yatırım fonlarının kuruluşu ve işleyişi ile ilgili bazı belirsizlikleri ortadan kaldırmayı ve bu yapıları yabancı yatırımcılar için daha esnek hale getirmeyi hedefliyor. Bu kapsamda, menkul kıymet ihracı (*securitisation*) için kurulan yapıların yönetilmesi ve yeniden yapılandırılması kolaylaştırılıyor. Ayrıca, kurulu yapıların karşı karşıya kaldığı finansman gider indirimi kısıtlaması sorununa yönelik bazı çözümlerin de uygulanmasına imkân verebiliyor.

UK; Holding Şirketleri için yeni vergi rejimi tasarısı gündemde

UK tarafından yurtdışındaki varlıkları elde tutmak için kurulan nitelikli holding şirketlerini (*Qualifying Asset Holding Companies*) ilgilendiren bir vergi tasarısı Nisan 2022'de meclise sunulacak. Söz konusu düzenlemenin amacı, varlık yönetimi ve yatırım fonu şirketleri için UK'in daha fazla tercih edilen bir ülke olması (bu alanda uluslararası şirketlerin daha esnek vergi ve yasal rejimi olan Lüksemburg gibi ülkeleri tercih etmesinin önüne geçilmesi). Önerilen değişiklikler arasında, UK dışı varlıkların elden çıkarılmasına uygulanan vergi istisnalarının

genişletilmesi, UK dışına yapılan faiz ödemelerinin stopaja tabi tutulmaması, finansman gider indirimi kısıtlaması koşullarının gevşetilmesi, bazı işlemlere damga vergisi istisnası getirilmesi ve yurtdışında gerekli varlık koşullarının (*substance requirements*) rahatlatılması gibi önemli düzenlemeler yer alıyor.

2020 yılı küresel “Vergisel Karmaşıklık” endeksi açıklandı

Özel bir uluslararası proje ekibi tarafından, araştırmaya katılan 69 ülkenin Kurumlar Vergisi sistemlerinin çok uluslu şirketlere etkisi bakımından ölçülmesi ve karşılaştırması yoluyla 2020 küresel “vergisel karmaşıklık” (Tax Complexity) endeksi hazırlandı. Söz konusu endekste 0 (sıfır) en az karmaşık ve 1 (bir) en karmaşık olmak üzere bir puanlama baz alınıyor. Türkiye, araştırmaya katılan ülkeler arasında 0.33 endeks puanı ile 17nci olarak görece daha az karmaşık bir Kurumlar Vergisi sistemi sahibi olan ülkeler arasında yer alıyor. Daha önceki yıllarda Türkiye daha karmaşık ülkeler arasında yer almaktaydı.

En karmaşık ülke 0.49 puan ile Hırvatistan iken en az karmaşık olan ise Mauritius. Ülkelerin karşılaştırmalı analizinin de yapılabileceği araştırmanın web sayfasına ilgilenenler aşağıdaki linkten ulaşabilirler:

[Tax Complexity Index](https://www.taxcomplexity.org) (<https://www.taxcomplexity.org>)

B. OECD ve Diğer Uluslararası Kuruluşlar

Covid döneminde vergisel olarak önemli gelişmeler oluyor. Ülkeler finansal güçleri ve bütçe durumlarına göre vergi indirimlerine giderken bazı ülkelerde de bir defalık vergiler ihdas edildiğini veya mevcut vergi oranlarında artışlar olduğunu görüyoruz.

OECD: Yatırım Vergi Teşvikleri veri tabanı kullanıma açıldı

OECD tarafından, 36 gelişmekte olan ülkenin vergi rejimleri analiz edilerek, Kurumlar Vergisi bakımından “yatırım vergi teşvikleri” veritabanı oluşturuldu ve analzi sonuçları rapor olarak 24 Şubat 2022 tarihinde açıklandı. Söz konusu çalışma, yurtdışında yatırım olanaklarını değerlendiren Türk yatırımcılar için de bir rehber görevi görebilir. İlgili çalışmaya aşağıdaki link üzerinden, OECD sayfası aracılığıyla ulaşabilirsiniz.

[Building an Investment Tax Incentives database: Methodology and initial findings for 36 developing countries | en | OECD](#)

OECD: Part-time çalışanlar Vergi Raporunu yayımladı

OECD her yıl yayımladığı Vergi Takozu raporu yanında part-time çalışmanın artmasına paralel olarak bir vergi analizi raporu yayımlıyor. Hollanda gibi ülkelerde %46, Slovakya gibi yerlerde %3'ler seviyesinde olan kısmi çalışma konusu, büyük ölçüde çalışma – hayat dengesi ve kadınların daha çok çalışma hayatında yer almasıyla artan bir yaklaşım. Türkiye, Polonya, Norveç gibi ülkelerin çoğunda tam veya kısmi zamanlı çalışma arasında vergileme açısından bir fark bulunmuyor.

OECD; Transfer fiyatlaması Rehberini güncelledi

OECD'nin 1979 yılındaki ilk raporundan sonra uluslararası şirketler ve kamu maliye idareleri için Rehber niteliğindeki bu çalışması 10 bölüm ve 13 ekten oluşuyor.

[OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations 2022 | en | OECD](#)

OECD; Transfer fiyatlaması Ülke Profilleri güncellenmeye devam ediyor

En son 6 ülke profili güncellendi. İlk iki güncellemeden sonra Brezilya, Kanada, Şili, Çin, Hırvatistan, Dominik Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Yunanistan, Macaristan, İsrail, Kore, Lihtenştayn, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Panama, Portekiz, Slovenya, İngiltere, Uruguay ve ABD ülke profilleri güncellenmiş ve Honduras, İzlanda, Jamaika, Papua Yeni Gine, Senegal ve Ukrayna da eklenmiştir. Türkiye dahil tüm ülke profillerine linkten ulaşmak mümkündür.

[Transfer Pricing Country Profiles - OECD](#)

Bu profiller ülkelerin, temel transfer fiyatlandırması ilkeleri, metotlar, mukayese analizi, gayri maddi haklar, grup içi hizmetler, maliyet anlaşmaları, dokümantasyon ve raporlama, ihtilafların halli ve çözüm yöntemleri ve diğer uygulamaları içermektedir.

C. Ülkemizde Neler Var?

Bu dönemde Türkiye’de gerçekleşen uluslararası mali alanda ve vergilendirme konusundaki önemli gelişmeleri de şu şekilde özetleyebiliriz:

Singapur Arabuluculuk Konvansiyonu yürürlük tarihi 11 Nisan 2022

- Singapur Konvansiyonu 20 Aralık 2018 tarihinde BM Genel Kurulu’nda kabul edilmişti. 7 Ağustos 2019 tarihinde Singapur’da imzaya açılan Konvansiyon, Türkiye dahil 46 ülke tarafından imzalandı. Bu tarihten sonra Konvansiyon’u imzalayan ülke sayısı 52’ye ulaştı. Singapur Konvansiyonu, 12 Eylül 2020 tarihinde Singapur, Fiji, Katar’ın iç hukuk onay sürecini tamamlamasıyla birlikte yürürlüğe girdi.
- 24 Şubat 2022 tarih ve 5235 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla Konvansiyon’un yürürlük tarihinin 11 Nisan 2022 olarak tespit edilmesine karar verilmiştir.
- Ayrıntılı bilgiye linkten ulaşabilirsiniz. [2021-027 Singapur Konvansiyonu/Arabuluculuk-Sulh Anlaşmaları Konu : Singapur Konvansiyonu/Arabuluculuk-Sulh Anlaşmaları - \(taxia.com.tr\)](#)

Uluslararası vergide önemli Anlaşmalar; Irak, Sri Lanka ve Kamboçya ile Çifte Vergileme Anlaşması ve ABD ile Ülke Bazlı Raporlama Uygulaması

- Türkiye ile **Sri Lanka** Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması 28 Ocak 2022 tarihinde Kolombo’da imzalanmıştır.
 - Anlaşma ile her iki ülke yatırımcıları açısından Türkiye ve Sri Lanka’nın daha cazip hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Anlaşma iki ülke Parlamentosu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir.
 - Anlaşma ile kazanç unsurları itibarıyla gelirin hangi ülkede vergilendirileceği, gelirin iki ülkede

de vergilendirilmesi durumunda ise çifte vergilendirmenin nasıl önleneceği belirlenmektedir. Gelirin elde edildiği ülkenin vergilendirme hakkı kâr payı, faiz ve gayri maddi hak bedellerinde belirli oranlarla sınırlandırılmaktadır.

- Türkiye ile **ABD** arasında imzalanan “Ülke Bazlı Raporların Değişimi Anlaşması” onaylanmıştır.
 - Anlaşma, 17 Kasım 2021 tarihinde imzalanmış olup, iki ülke yetkili makamları arasında Anlaşmanın dibacesinde yer alan ilkeleri göz önünde alarak paylaşılacak raporlara ilişkin, kapsam, rapor dili, raporlama dönemi, gizlilik ve verilerin kullanımı, uygulanacak istişare mekanizması ile anlaşmanın yürürlük ve süresi düzenlenmektedir.
 - Türkiye OECD ve G20 üyesi olarak belli büyüklükleri aşan çok uluslu firmaların transfer fiyatlandırması açısından yapacakları 3'lü raporlama sistemini kabul etmiş ve bu konuda kurumlar vergisi mevzuatında gerekli düzenleme ve güncellemeleri yapmıştır.
 - Türkiye'nin de üyesi olduğu G-20 ve OECD tarafından üzerinde çalışılan en önemli uluslararası vergi projelerinden bir tanesi BEPS olarak bilinen (Base Erosion and Profit Shifting) denilen ve 15 aksiyon adımıyla oluşan bir yaklaşımdır.
 - BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) Aksiyon 13 kapsamında Türkiye'nin de imzaladığı karşılıklı yardımlaşma ve bilgi değişimi kapsamında ele alınması gereken ve Türkiye'de faaliyet gösteren ABD menşeli firmalar için önemli bir konudur. Bu anlaşma sayesinde 750 milyon Euro ve üzeri cirosu olan çok uluslu şirketlerin her ülkede ayrı ayrı raporlama yapmalarına gerek kalmamaktadır. Anlaşma gereğince bu tür raporlamalar ülkeler arasında otomatik olarak paylaşılacaktır.
 - Her ne kadar imzacı üye ülkelerle OECD Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması veya ABD için özel olarak imzalanan bu Anlaşma ile ülke bazlı raporlama zorunluluğu olmasa da bu işletmelerin her yıl ülke bazlı raporlamaya ilişkin bildirimini haziran ayı içinde GİB'e vermeleri gerekmektedir.
- **Türkiye ile Irak Çifte Vergileme Anlaşması uygun bulunmuştur.**
 - 17 Aralık 2020 tarihinde Ankara'da imzalanan söz konusu Anlaşma 7390 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunmuştur.
- **Türkiye Kamboçya Çifte Vergileme Önleme Anlaşması imzalanmıştır.**
 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması 27 Şubat 2022 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.
 - Bu Anlaşma ile her iki ülke yatırımcıları açısından Türkiye ve Kamboçya'nın daha cazip hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Anlaşma iki ülke Parlamentosu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir.
 - Anlaşma ile kazanç unsurları itibarıyla gelirin hangi ülkede vergilendirileceği, gelirin iki ülkede de vergilendirilmesi durumunda ise çifte vergilendirmenin nasıl önleneceği belirlenmektedir. Gelirin elde edildiği ülkenin vergilendirme hakkı kâr payı, faiz ve gayri maddi hak bedellerinde belirli oranlarla sınırlandırılmaktadır.

- Diğer taraftan, Anlaşma'da yer alan Bilgi Değişimi maddesi ile iki ülkenin vergi kayıp ve kaçığı ile daha etkin bir mücadele yürütmeleri mümkün olacaktır.
- Türkiye'nin, imzalanan bu anlaşma ile bugüne kadar sonuçlandığı Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarının sayısı 99'a ulaşmış olup, bunlardan 88'i yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.
- **Türkiye'nin imzalamış olduğu yatırımların karşılıklı teşvikine yönelik Anlaşmaların sayısı artmaktadır.**
 - 21 Ekim 2018'de İstanbul'da imzalanan Kamboçya Anlaşması 7365 sayılı Kanun ile
 - 29 Şubat 2016'da Ankara'da imzalanan Fildişi Sahili Anlaşması 1 Mart 2022 tarihli 7371 sayılı Kanun ile
 - 24 Ağustos 2020'de Rabat'ta imzalanan Fas Anlaşması 7372 sayılı Kanunla
 - 14 Şubat 2018'de Minsk'te imzalanan Belarus Anlaşması ise 7375 sayılı Kanunla onaylanmasının uygun bulunmuştur.
 - Çifte Vergileme Anlaşmalarını ve Türkiye'nin imzaladığı [Karşılıklı Yatırımların Teşviki](#) ve [Sosyal Güvenlik Sözleşmelerini](#) yakından takip ediyoruz. Bu konuda yayımladığımız en son 3 aylık [Uluslararası Vergi Bülteni](#) ve Rehberler için linklere tıklayınız.

Bu bültende geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Bu bülten ile ilgili sorularınız için danışmanlarımızla iletişime geçebilirsiniz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Taxia & Taxademy